

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การจัดการความรู้การทอผ้าย้อมครามบ้านโนนสะอาด ตำบลนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม
Knowledge Management of Indigo Dye Cloth Weaving in Ban Non Sa-at, Na Ngu Sub-District, Nawa District, Nakhon Phanom Province

ศิริภรณ์ กุลจิตติวิรัช (Siraporn Kuljittiwirach) *

จินดา ขลิบทอง (Jinda Khibthong) ** ตังเสริม หอมกลิ่น (Shongserm Homglin) ***

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้า ย้อมคราม 2) องค์ความรู้และลวดลายผ้าย้อมคราม 3) กระบวนการจัดการความรู้ในด้านการผลิตและการทอผ้า ย้อมคราม บ้านโนนสะอาด ตำบลนาจัว อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสารและการศึกษาภาคสนามเพื่อรวบรวม องค์ความรู้และจัดระบบข้อมูลความรู้ ศึกษาร่วมกับสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านโนนสะอาด จำนวน 30 คนโดยใช้ กระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน คือ การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็น ระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ ใช้ เครื่องมือการวิจัยคือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดประเภทข้อมูลตามกรอบแนวคิด

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเมื่อ พ.ศ. 2539 การทอผ้าย้อมครามเป็นการทำสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และในปัจจุบันการถ่ายทอดความรู้การผลิตและ การทอผ้าย้อมครามยังไม่มี การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ขาดการบันทึกกระบวนการที่เป็นระบบ ผู้ที่มีความ ชำนาญในการทอผ้าย้อมครามส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ หากบุคคลเหล่านั้นเสียชีวิต ความรู้นั้นก็อาจเกิดการสูญ หายไปด้วย 2) ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าย้อมครามเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์เรียนรู้ ปรับปรุงและถ่ายทอดสืบทอดกันมา จนกลายเป็นองค์ความรู้ประจำ ท้องถิ่น ได้แก่ การปลูกคราม การย้อมคราม และลวดลายผ้าย้อมคราม ซึ่งมีมากกว่า 100 ลาย สำหรับลวดลายที่ได้ รวบรวมนี้เป็นลวดลายที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคและเป็นลวดลายที่สมาชิกส่วนใหญ่มีความชำนาญในการ ทอ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) ลายโบราณ และ (2) ลายประยุกต์ 3) เมื่อนำกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน มาใช้ ได้ก่อให้เกิดผลคือ (1) การรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้และลวดลายผ้าย้อมคราม เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้สนใจ (2) มีเครือข่ายการแลกเปลี่ยนความรู้ (3) สมาชิกกลุ่มทอผ้ามีความรู้ความชำนาญ เกิดทักษะในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์สามารถประยุกต์ลวดลายได้หลากหลาย เป็นที่ต้องการของตลาด (4) จำนวนสมาชิกกลุ่มทอผ้าเพิ่มขึ้น (5) สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มและความเข้มแข็ง

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ คราม ผ้าย้อมคราม อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรบัณฑิต แขนงส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jinda.khl@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

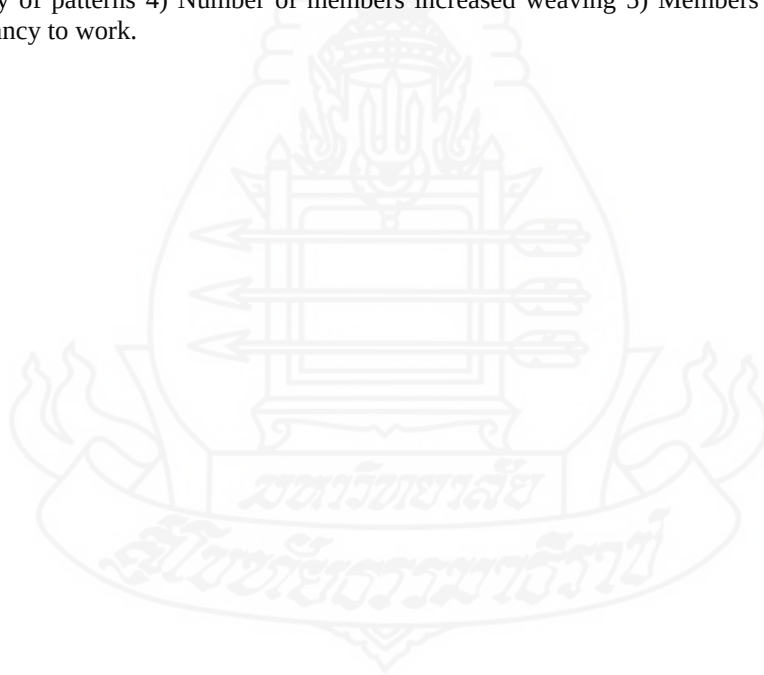
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

This research gives the objective of education for study. 1) The community and the local knowledge to weaving Indigo dye. 2) The knowledge and patterned of indigo dyed cloth. 3) The process to learn manufacturing and to indigo dyed cloth in the Non-sa-aad village in the district of Na-wa, county of Nakhon Phanom.

This learning is to prove for the Qualitative research by study from papers and field studies to collect more information to create more knowledge for the 30 member indigo dyed cloth to study by 7 step of process management are indicating knowledge, creating and acquiring knowledge, to learn the knowledge by system, to processing knowledge, to access the knowledge, to exchange the knowledge and do the experiment and research by interview the group discussion and to think and criticize the information by create the information list by your framework.

This result show that the member of indigo dyed cloth have an idea to form together by group of housewives in 2539. Indigo dyed cloth inherited it from their ancestors and on this present day there were no one written notes because all the people who is good in doing indigo dyed cloth were elderly and if they died, knowledge is likely to be lost as well. Indigo dyed cloth for the local knowledge involved with cognitive ability and experience that ancestors have created. To study and improve the learning by learn how to planting indigo, indigo dyeing and do an indigo dyed pattern which has more than 100 designs. Those designs is the design that are popularity for other people and customer also expertise in tatting too. Tatting has 2 styles 1) Ancient pattern 2) striped Applied 3) When the 7-step process of knowledge management can be used to produce a result are 1) Gathering the information and dyed indigo patterns to be shared with other 2) Networking and exchanging knowledge 3) The member of indigo dyed have an expertise to have more skills in product development, it can be applied in a variety of patterns 4) Number of members increased weaving 5) Members have an income and have militancy to work.

Keywords: Knowledge Management, Indigo, Indigo Dye Cloth Weaving, Nawa District, Nakhon Phanom Province